

WEB OF SCIENCE DERGİ SEÇİM SÜRECİ

Yazan: James Testa, Başkan Yardımcısı, Yayın Geliştirme & Yayımcı İlişkileri

Kaynak: <https://clarivate.com/essays/journal-selection-process/>

Güncellenme Tarihi: 18 Temmuz 2016

Web of Science Core Collection merkezinde, önde gelen üç Atıf Dizini yer almaktadır. Bunlar Science Citation Index Expanded (SCIE) [Genişletilmiş Fen Bilimleri Atıf Dizini], Social Sciences Citation Index (SSCI) [Sosyal Bilimler Atıf Dizini] ve Arts & Humanities Citation Index (AHCI) [Sanat ve Beşerî Bilimler Atıf Dizini] şeklindedir. Bu üç atıf dizini dünyadaki en üst düzey uluslararası ve yerel dergileri kapsamaktadır ve dergilerin değerlendirme ve seçim süreçleri *Web of Science Core Collection* Dergi Seçim Süreci ile gerçekleştirilmektedir. Bu süreç, 50 yıldan fazla bir süredir düzenli olarak uygulanan bir dizi köklü kriterden oluşmaktadır. Atıf etkisi, SCIE ve SSCI kapsamında yer alan dergilerin tanımlayıcı özelliklerinden biridir. Dergi Etki Faktöründe de açıklandığı gibi SCIE ve SSCI kapsamında yer alan dergiler için her yıl ölçülebilir atıf etkisi yayımlanmaktadır.

Emerging Sources Citation Index (ESCI) [Yükselen Kaynaklar Atıf Dizini], *Web of Science Core Collection* içerisindeki yeni bir dizindir. ESCI fen bilimleri, sosyal bilimler, sanat ve beşerî bilimlere ilişkin akademik literatürdeki tüm çalışma alanlarını kapsayan çok disiplinli bir Atıf Dizini'dir. Core Collection Dergi Seçim Süreci, artık dergilerin ESCI dizinine seçilmesinde belirleyici rol oynayan bir dizi temel kriteri de içermektedir. ESCI için uygulanan seçim süreci SCIE, SSCI ve AHCI için uygulanan süreçlerle bağlantılıdır. ESCI kapsamına girmesi kabul edilen dergilerin uyması gereken zorunluluklar hakemli dergi olmak, etik yayımcılık uygulamalarına uygun hareket etmek, teknik şartlarımıza uymak, İngilizce dilinde bibliyografik bilgilere sahip olmak ve *Web of Science* kullanıcısı olan akademisyenler tarafından tavsiye ya da talep edilmiş olmaktır.

Değerlendirme sürecindeki bazı dergiler doğrudan önde gelen bir ya da daha fazla Atıf Dizini (SCIE, SSCI, AHCI) için seçilirken, şartlara uygun olan diğer birçok dergi başlangıçta ESCI kapsamına dâhil edilecektir. Başlangıçta ESCI kapsamına alınan dergiler daha sonra SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamına dâhil edilmek için değerlendirilebilir. Ancak ESCI kapsamına alınmak nihayetinde SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamına kabul edilmeyi garanti etmemektedir. Esasında SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamından çıkartılması gereken bazı dergiler ESCI kapsamına alınabilir. Bu

noktada önemli olan bir husus şudur ki ESCI'da yer alacak dergiler aynı anda SCIE, SSCI ya da AHCI'da hiçbir zaman yer almazlar. ESCI kapsamında yer almak, Core Collection bünyesindeki önde gelen dizinlerden (SCIE, SSCI, AHCI) birinin/birden fazlasının kapsamına dâhil olmaktan tamamen ayrı bir durumdur.

Ayrıca, ESCI'da yer alan dergiler için Dergi Etki Faktörünü de hesaplamamaktayız. Dergi Etki Faktörü ve ilgili diğer ölçümleri içeren Dergi Atıf Raporlarında yalnızca SCIE ve SSCI için seçilen dergilere yer verilecektir. Ölçümlerin temelini oluşturan veriler, *Web of Science Core Collection* dahilindeki Atıf Dizinlerinden (SCIE, SSCI, AHCI, ESCI) ve Konferans Bildirileri Atıf Dizininden (Conference Proceedings Citation Index - CPCI) alınmaktadır (yalnızca AHCI kapsamında yer alan dergilerin Dergi Etki Faktörleri hesaplanmamaktadır).

ESCI geçerli bir Atıf Dizini olduğu için kullanıcılar makalelere ve yayınlara yapılacak atıfları takip edebilmektedirler. Ayrıca, ESCI kapsamındaki dergilere yönelik atıflar SCIE, SSCI ve AHCI için yürütülen Dergi Seçim Süreci için de kullanılacak ve sürecin bu özelliğinin daha şeffaf hale gelmesi sağlanacaktır. Ancak ESCI kapsamına dâhil olan yayınlar için resmi bir Etki Faktörü yayımlamayacağız. Etki Faktörleri, SCIE ve SSCI dergileri için her yıl özel olarak *Journal Citation Reports*'da (Dergi Atıf Raporları) yayımlanmaktadır.

Web of Science Core Collection Dergi Seçim Süreci artık Yayın Geliştirme bölümünün ESCI için değerlendirilen ve seçilen (ya da reddedilen) dergilere uyguladığı kriterleri de içermektedir. Core Collection'ın merkezi odak noktası olan dizinler (SCIE, SSCI ve AHCI) için uygulanan Dergi Seçim Süreci temel olarak aynıdır ve birbirleri ile tutarlıdır. SCIE, SSCI ve AHCI dizinleri, Core Collection'ın oldukça seçici ve merkezi dizinleri olmaya devam edecektir.

SEÇİCİLİĞİN SEBEBİ NEDİR?

Bir akademik dergi literatürü dizininin kapsamlı olabilmesi için, yayımlanmış olan tüm dergileri içermesi beklenebilir. Fakat oldukça az sayıda derginin, önemli akademik sonuçların çoğunu yayımladığı görülmüştür. Bu ilke genel olarak Bradford Yasası² olarak adlandırılır.

S.C. Bradford, herhangi bir bilimsel disiplinin temelini oluşturan literatürün, 1.000'in altında dergiden meydana geldiğini fark etmiştir. Bu 1.000 dergi içerisinde, bahsedilen konu ile güçlü bir ilişki gösteren oldukça az sayıda dergi yer almaktadır; zayıf bir ilişki gösteren dergilerin sayısı ise oldukça yüksektir. Bununla birlikte, içerisinde yer aldıkları bu disiplin ya da konu ile zayıf bir ilişki gösteren dergiler genellikle başka bir disiplin ile güçlü bir ilişkiye sahip olmaktadır. Bu nedenle bilimsel literatürün özünü oluşturan dergiler çeşitli konularda yayınlar içerirken, bunlardan ayrı olan dergiler konuya bağlı olarak daha güçlü ya da daha zayıf ilişkiye sahip hale gelmektedir. Bradford, kritik önem taşıyan az sayıda derginin her bir disiplin için literatür anlamında temel oluşturduğunu ve önemli kabul edilen çalışmaların çoğunluğunun da oldukça az sayıda dergide yayımlandığını görmüştür.^{3,4}

Yakın zamanda, tüm doğa bilimleri ve sosyal bilimler kategorilerinde 2014 Dergi Atıf Raporları kapsamına giren 11.813 dergi üzerinde yapılan inceleme, 525 civarında derginin atıf yapılan dergilerin %50'sini ve bu dergilerde yayımlanan çalışmaların

%25'inden fazlasını oluşturduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu dergilerin en önemlileri olarak kabul edilen 4.470 dergi, yayımlanmış olan makalelerin %80'ini ve atıf yapılan makalelerin ise yaklaşık %85'ini içermektedir. Bu inceleme, tüm akademik disiplinlerde literatürün özünü oluşturan makalelerin oldukça az sayıdaki dergide yoğunlaşabileceğini ifade eden ve Garfield Yoğunlaşma Yasası olarak bilinen ilkeyi ortaya koymaktadır.⁵ *Web of Science Core Collection* Dergi Seçim Süreci bu ilke üzerine kurulmuştur ve bu ilke, Süreç için kılavuzluk yapmaya devam etmektedir. Ayrıca, literatürün özünü oluşturan bu dizinler durağan değildir. Temel kompozisyonları sürekli olarak değişmekte ve akademik konuların geçirdiği evrimi yansıtmaktadır. Bizim misyonumuz, umut vadeden yeni dergileri belirleyip değerlendirerek, gerekli olduğunda ise daha az fayda sağlamaya başlayan dergileri kapsam dışı bırakarak *Web of Science Core Collection* bünyesindeki dergileri güncellemektir. ESCI dizininin Core Collection bünyesine dâhil edilmesi ile birlikte SCIE, SSCI ve AHCI için değerlendirilmekte olan pek çok derginin, değerlendirme sürecinde *Web of Science* içerisinde görülebilir olması mümkün hale gelecektir. Buna ek olarak SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamından çıkarılması gereken birçok dergi ESCI indeksinde yer almaya devam edebilir.

SCIE, SSCI VE AHCI İÇİN DEĞERLENDİRME SÜRECİ⁶

Sürece Genel Bakış

Dergileri nitel yapıdan nicel yapıya uzanan bir kapsam içerisinde değerlendirirken birçok faktör dikkate alınmaktadır. Bu faktörlerden bazıları şunlardır:

1. Temel yayımcılık standartları
2. Yayın içeriği
3. Uluslararası odaklılık
4. Atıf Analizi

Bu faktörlerden hiçbirisi tek başına dikkate alınmamaktadır. Editörlerimiz verileri birleştirme ve karşılıklı olarak ilişkilendirme yoluyla derginin genel olarak güçlü ve zayıf yönlerini belirleyebilmektedir.

Zamanlamaya uyulduğu takdirde, değerlendirme sürecinin diğer özelliklerine yoğunlaşarak devam etme **seçeneğimiz** mevcuttur. Ancak dergilere gönderilen çalışma sayısının yüksek olması ve *Web of Science Core Collection* kapsamı için belirlenen yayın öncelikleri nedeniyle bu süreç genellikle geç başlamaktadır (Yukarıda da belirtildiği gibi, SCIE, SSCI ya da AHCI için değerlendirilmekte olan birçok dergi başlangıçta ESCI kapsamına alınabilmektedir). SCIE, SSCI veya AHCI kapsamına alınmak için süreci devam eden ve değerlendirilmekte olan dergiler için, tüm sayıların zamanında alınması/gönderilmesi önemlidir. Art arda üç sayı alındıktan/gönderildikten sonra dergi yayımcısı söz konusu derginin değerlendirme statüsünün güncellenmesini talep edebilir. Sayı olarak yayımlanmayan fakat makaleleri tek başına yayımlayan dergiler için durum güncellemesi, dokuz (9) aylık içerik yayımlandıktan sonra talep edilebilir. Değerlendirilme süreci devam eden bir dergi için durum güncellemesi talep etme ile ilgili talimatları öğrenmek için aşağıdaki

bilgileri inceleyiniz. Lütfen art arda üç sayı alınıncaya/gönderilene ya da dokuz aylık içerik paylaşılana kadar değerlendirme durum güncellemesi talep etmeyiniz.)

Dergi değerlendirmesi, yıl içerisinde *Web of Science Core Collection* kapsamına alınan ve bu kapsamdan çıkartılan dergiler ile devam etmektedir. Yayın Geliştirme ekibi SCIE, SSCI ve AHCI dizinlerine dâhil edilmek üzere her yıl 3.500'den fazla dergiyi incelemektedir. Bu dergilerin yalnızca yaklaşık %10'u kapsam içerisine kabul edilmektedir. Üstelik halihazırda *Web of Science Core Collection* kapsamında yer alan dergiler de sürekli olarak incelemeye tabi tutulmaktadır. Halihazırda kapsam içerisinde yer alan dergiler, yüksek standartları koruduklarından ve bünyesinde yer aldıkları dizinlerle yakın bir ilişki içerisinde olmaya devam ettiklerinden emin olunması amacıyla takip edilmektedirler.

Burada açıklanan dergi seçim süreci Science Citation Index Expanded (Genişletilmiş Fen Bilimleri Atıf Dizini), Social Sciences Citation Index (Sosyal Bilimler Atıf Dizini) ya da or Arts & Humanities Citation Index (Sanat & Beşerî Bilimler Atıf Dizini) için değerlendirilen tüm dergiler için uygulanmaktadır. Atıf analizi uygulaması, derginin yayın içeriğinin çalışma alanı ya da kategorisine göre yürütülmektedir. Örneğin; hızla gelişmekte olan biyomedikal konular için yapılan atıf ölçümleri kesinlikle sosyal bilimler konularına yoğunlaşan bir dergiye uygulanmamakta, aynı şekilde Sanat & Beşerî Bilimler atıf analizinde de değerlendirme açısından çok küçük bir rol oynamaktadır. Bu tür özel hususlar aşağıda detaylandırılmıştır.

YAYIMCILIK STANDARTLARI

Hakem Değerlendirmesi

Hakem değerlendirmesi sürecinin uygulanması, dergi standartlarının diğer bir göstergesidir. Ayrıca sunulan çalışmanın genel kalitesini ve bütünlüğünü ve kaynakça unsurlarının (özellikle atıf yapılan kaynakların) eksiksiz olduğunu ifade etmektedir⁶.

Fon Bilgisinin Verilmesi

Teşekkür kısmının yazılması da şiddetle tavsiye edilmektedir. Bu bilgi yalnızca dergi için daha geniş bir bağlam oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda ortaya konulan çalışmanın önemini de doğrulamaktadır.

Etik Yayın Uygulamaları

Etik olmayan politikaların (ör: derginin aşırı ve özgün olmayan bir biçimde kendine atıf yapmasına ya da buna benzer sahtekarlık içerikli eylemler gerçekleştirmesine yol açan, diğer kişilerin çalışmalarını sahiplenmeye yönelik yıkıcı yayımcılık eylemleri ya da yayın talimatları) kanıtlanması, değerlendirme sürecindeki hiçbir dergi için kabul edilemez ve derginin derhal reddedilmesi ile sonuçlanır. Bu tür durumların halihazırda *Web of Science Core Collection* kapsamında yer alan dergilerde tespit edilmesi halinde, bu dergiler dizinlerde çıkarılabilir veya etkilenen tüm atıf ölçümleri değerlendirme dışı bırakılabilir.

Yayın Formatı

Basılı olarak ya da elektronik formatta (XML, PDF) yayımlanan dergiler değerlendirme için uygundur. İçeriğe erişimin dizinleme sistemlerimiz ile uyumlu olup olmadığından emin olunması için, kapsam dâhiline kabul edilen elektronik formattaki tüm dergiler teknik bir değerlendirilmeye alınmaktadır.

Zamanlamaya Uyum

Yayının zamanında gerçekleştirilmesi, değerlendirme sürecinde temel bir kriterdir. Daha önce de belirtildiği gibi esas ve öncelikli bir öneme sahiptir. Bir derginin SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamına girmek üzere dikkate alınabilmesi için belirtilen sıklıkta yayımlanması zorunludur. Derginin zamanında yayımlanabilmesi, değerlendirilmeyi bekleyen çalışmaların sayısının makul seviyede olduğuna işaret eder ki bu da derginin yayın hayatına devam edebilmesi için şarttır. Bir dergi için geç bir dönemde, basım tarihinden haftalar ya da aylar sonra satışta/yayında görülmesi kabul edilir bir durum değildir. **Derginin zamanlamaya ne kadar uyduğunu ölçebilmek için art arda yayımlanan üç güncel sayıyı, basılı ya da elektronik formatta yayımlandığı anda görmeliyiz.**

Fakat bir dergi, makaleleri “dergi sayısı” şeklinde bir araya getirerek yayımlamak yerine her defasında bir makaleyi internet üzerinden yayımlıyorsa, takip ettiğimiz yaklaşım farklı olmaktadır. Bu gibi durumlarda editör, dokuz aylık bir süre boyunca düzenli makale akışı sağlanıp sağlanmadığını kontrol etmektedir. Dergi için uygun olarak kabul edilecek makale sayısı, derginin içerisinde yer aldığı *Web of Science* kategorisine göre tespit edilecektir.

Uluslararası Yayın Gelenekleri/Teamülleri

Bir diğer uygulamamız, derginin uluslararası yayın geleneklerini izleyip izlemediğini belirlemektir. Bu geleneklerin amacı, kaynak makalelerin tekrar ulaşılabilir olma kapasitesini en üst düzeye çıkartmaktır. Söz konusu gelenekler bilgilendirici dergi isimlerini, makale tam adını ve özetleri, atıfta bulunulan tüm referanslar için eksiksiz bir kaynakça bilgisini ve her bir yazarın tam adres bilgisini içerir.

İngilizce Dilinde Yazılmış Tam Metin

İngilizce, bilimin evrensel dilidir. Bu nedenle odaklandığımız dergiler, metninin tamamının ya da en azından kaynakça bilgilerinin İngilizce dilinde yayımlandığı dergilerdir. *Web of Science Core Collection* kapsamına giren dergiler arasında, kaynakça bilgileri İngilizce dilinde, ancak tam metni başka bir dilde yazılmış olan makaleleri yayımlayan çok sayıda dergi bulunmaktadır. Bununla birlikte, uluslararası araştırma toplumunun en önemli dergiler olarak nitelendirdiği dergiler tam metinlerini İngilizce dilinde yayımlamaktadır. Bu durum özellikle doğa bilimleri için geçerlidir. Sanat ve beşerî bilimler ile sosyal bilimler kapsamında yer alan araştırma konularında, bu kuralın kayda değer istisnaları vardır. Bu konu aşağıda daha detaylı olarak incelenmektedir. Buna rağmen tam metnin İngilizce olması, özellikle derginin amacı uluslararası çapta bir araştırma toplumuna hitap etmekse, kuvvetle tercih edilen bir durumdur. Ek olarak, tüm dergilerde atıfta bulunulan referanslar Latin alfabesinde yazılmak zorundadır.

YAYIN İÇERİĞİ

Daha önce de bahsedildiği gibi bilimsel literatürün kritik önem taşıyan sınırlı bir bölümü, tüm akademik disiplinler için bir temel oluşturmaktadır. Ancak bu bölüm durağan bir yapıda değildir. Bilimsel araştırmalar, uzmanlık gerektiren çalışma alanlarını ön plana almaya devam etmekte ve yeni konular üzerine yayımlanan araştırmalar yeterli miktara ulaştıkça yeni dergiler ortaya çıkmaktadır. Editörlerimiz, değerlendirme sürecindeki bir derginin içeriğinin veri tabanına zenginlik katıp

katmayacağını veya mevcut kapsam içerisinde bu dergi konularının yeterince işlenip işlenmediğini tespit etmektedir.

Ellerinin altında bulunan çok yüksek miktardaki atıf bilgisinin yanı sıra yayımlanmakta olan hemen her yeni akademik dergiyi günlük olarak izlemeleri sayesinde, editörlerimiz ilgili literatürde yükselmekte olan konuları ve daha etkin alanları görebilecekleri eşsiz bir konuma sahiptir.

ULUSLARARASI ODAKLILIK

Editörler, derginin yazarları, editörleri ve yayın danışma kurulu üyelerinin, derginin hedef kitlesine uygun olacak şekilde uluslararası bir çeşitliliğe sahip olmasına özen göstermektedirler. Derginin içeriği uluslararası bir kitleyi hedefliyor ise bu noktada beklentimiz, bu hedefe katkıda bulunacak uluslararası çeşitliliğe sahip yazarlar, editörler ve yayın danışma kurulu üyeleri görmektir.

Seçkin bölgesel dergiler de ilgi alanımıza girmektedir; her yıl bu dergilerin görece küçük bir kısmını da kapsamımıza dâhil etmekteyiz. Bölgesel dergiler genellikle uluslararası yerine yerel bir kitleyi hedeflemekte, bu durum da kapsamlı bir uluslararası çeşitliliğe sahip olma gerekliliğini azaltmaktadır. Atıf analizi de yerel dergilerin değerlendirilmesinde farklı bir rol oynayabilir. Bu dergiler tipik olarak daha mütevazı bir atıf etkisine sahiptir. Bunun dışında, bölgesel dergilere yönelik seçim kriterleri uluslararası dergilere yönelik kriterler ile aynıdır. Bir bölgesel derginin önemi, daha ziyade içeriğinin özgünlüğüne bakılarak ölçülmektedir. Dergi belirli bir konuya yönelik kapsamımızı genişletecek midir ya da bölgesel ve özel bir bakış açısı ile hazırlanmış çalışmalar sunacak mıdır? Seçilen tüm yerel dergiler zamanında yayımlanıyor olmalı, İngilizce dilinde yazılmış kaynakça bilgileri (başlık, özet, anahtar sözcükler) içermeli ve hakem değerlendirmesi gerçekleştirmelidir. Atıfta bulunulan referanslar Latin alfabesinin ile yazılmalıdır.

ATIF ANALİZİ

Web of Science Core Collection geçerli bir Atıf Dizini olduğu için, kapsam dahilindeki her derginin her makalesinde atıf yapılan tüm referansları da (atıf yapılan çalışma kaynak yayım olarak dâhil edilsin veya edilmesin) dizine alınmaktadır. Bunun sonucu olarak, *Web of Science Core Collection* Dergi Seçim Süreci benzersiz niteliktedir çünkü editörlerimizin ulaşabileceği bol miktarda atıf verisi mevcuttur. Bu veriler sayesinde, halen değerlendirilmekte olan dergilerin atıf etkisini ölçmek mümkün olmaktadır.⁷

Bir derginin, yoğunlaştığı alanın dâhil olduğu literatür içerisindeki önemini ve etkisini belirlemek için **Atıf Analizi** kullanmaktayız. Atıf analizi en az iki seviyede gerçekleştirilmektedir. Toplam Atıf sayılarını inceleyerek, derginin yayımlandığı tüm süre boyunca bulunduğu literatüre ne ölçüde dâhil olabildiğini de tespit etmekteyiz. Ayrıca derginin, konusunun dâhil olduğu literatür üzerindeki güncel etkisini belirlemek için de Etki Faktörünü kullanmaktayız.

Bunların yanı sıra, çalışma alanındaki tanınmış akademisyenlerin ilgisini çekme kapasitesine sahip olup olmadığını tespit etmek için yazarlar ve yayın kurulu üyelerinin atıf geçmişlerini de incelemekteyiz.

Atıf verileri ve ölçümleri, değerlendirmesi yapılan derginin yayın içeriği bağlamında yorumlanmakta ve bu açıdan bakılmaktadır. Nicel atıf verilerini etki ölçümü için kullanmak, yalnızca aynı kategori içerisindeki dergiler bağlamında anlamlı olacaktır. Örneğin; Ziraat Mühendisliği gibi daha dar çalışma alanlarında, Biyoteknoloji ya da Genetik gibi daha geniş alanlar kadar çok sayıda makale veya atıf bulunmamaktadır. Bazı alanlarda, özellikle de Sosyal Bilimlerde, bir makalenin önemli sayıda atıf alması için oldukça uzun bir zaman gerekebilmektedir. Fakat diğer çalışma alanlarında, örneğin Yaşam Bilimlerinde, atıfların iki ya da üç yıl sonrasında hızla çoğalması ve zirveye ulaşması sıradan bir durumdur.⁸ Atıf verilerinin doğru kullanılması için bu gerçeklerin dikkate alınması şarttır.

Benzer şekilde, daha önce reddedilmiş olan köklü dergiler de tekrar değerlendirmeye alınabilmektedir. İngilizce'ye tercüme, yayın içeriği açısından odaklanılan alanlarda değişiklik, yayımcıda değişiklik ve yayım ortamı gibi değişimler bu dergilerin atıf etkisinin yeni bir artış göstermesini sağlayabilir.

Öz atıf oranları da dikkate alınmaktadır. Öz atıf oranı, bir derginin öz atıflarının kendisi de dâhil tüm diğer dergilerden aldığı atıf sayısına bölünmesidir. Örneğin; X dergisi kendi içerisinde aldığı 2 bin atıf da dâhil olmak üzere tüm dergilerden 15 bin atıf almıştır. Bu derginin öz atıf oranı 2/15 ya da %13'tür.

Araştırmacıların, elde ettikleri güncel sonuçlarla en yakın ilişkiye sahip eski çalışmalarına referans vermeleri son derece normal bir durumdur. Bu durumda çalışmanın yayımlanmış olduğu kaynak dergi dikkate alınmamaktadır. Ancak gözlemlenen öz atıf oranının, toplam atıf düzeyi üzerinde baskın bir etkiye sahip olduğu dergiler de vardır. Bu dergiler için öz atıf, dergilerin yoğunlaştığı konuyu kapsayan literatürdeki yerini tahrif edebilmektedir.⁹

Örnek vermek gerekirse; 2014 JCR Science Edition içerisinde yer alan tüm dergilerin %85'i, %15 veya daha düşük bir öz atıf oranına sahiptir. Bu durum öz atıfın çoğu dergi için son derece normal sayıldığını göstermektedir. Bu normal orandan anlamlı bir şekilde sapma gerçekleşmesi halinde, Yayın Geliştirme bölümü öz atıf sonuçlarının etki faktöründe yükselmeye neden olup olmadığını belirlemek amacıyla bir inceleme yapmaktadır. Öz atıfların bu etkiye yol açtığını tespit ettiğimiz takdirde, derginin etki faktörü en az bir yıl süreyle durdurulacak ve derginin *Web of Science Core Collection* kapsamından çıkartılması söz konusu olacaktır.

Sosyal bilimler alanında faaliyet gösteren tüm dergiler, doğa bilimleri kapsamındaki dergiler ile aynı değerlendirme sürecinden geçecektir. Yayın standartları, yayın içeriği, uluslararası odaklılık düzeyi ve atıf verileri faktörlerinin hepsi dikkate alınmaktadır. Standart atıf ölçümleri (hem dergi hem de yazar düzeyinde) sosyal bilimler alanındaki genel atıf oranlarının çoğu zaman doğa bilimleri alanına kıyasla daha düşük olduğu göz önüne alınarak analiz edilmektedir.

Bölgesel çalışmalar genel olarak akademik araştırmaların konusudur. Bu çalışmalar sosyal bilimler alanında küresel ilgiden ziyade yerel bir ilgi gördükleri için özel öneme sahiptir.

Derginin zamanında çıkmasını da kapsayan yayım standartları, sanat ve beşerî bilimler alanındaki dergilerin değerlendirilmesinde önem taşımaktadır. Sanat ve

beşerî bilimlerdeki atıf yapısının, sosyal bilimler ve doğa bilimleri alanındaki makalelere yapılan aynı öngörülebilir yapıyı izlemesi gibi bir koşul yoktur. Ayrıca sanat ve beşerî bilimlerdeki dergi makaleleri, dergilerde yer almayan kaynaklara da (ör: kitaplar, müzik kompozisyonları, sanat eserleri, edebiyat) sık sık referans vermektedir. Dolayısıyla, atıf verileri sanat ve beşerî bilimler alanındaki dergilerin değerlendirilmesinde önde gelen bir unsur değildir.

Çalışmaların tam metninin İngilizce dilinde olması, sanat ve beşerî bilimlerin bazı alanlarında gerekli olmayabilir. Bu alanlarda çalışmanın yürütüldüğü ülkeye ilişkin odak noktası, çalışmaya duyulan ihtiyacın önüne geçmektedir. Edebiyat alanındaki bölgesel ya da ulusal çalışmalar buna örnektir.

Güçlü bir şekilde oluşturulmuş ve okuyucuya yine güçlü bir şekilde ulaşan, işlediği konuya iyi bir şekilde odaklanan özgün çalışma içerikleri, sanat ve beşerî bilimlerde en fazla önem verilen unsurdur.

Dergileri ESCI kapsamına alma sürecinde kullanılan değerlendirme kriterleri, öncelikle Yayın Standartları ve Yayın İçeriğini dikkate almaktadır. Bu faktörlerden bazıları şunlardır:

1. Hakem değerlendirmesi. Hakem değerlendirmesi, akademik içeriğin bütünlüğünün bir göstergesi olarak ESCI kapsamına kabul edilen tüm dergilerde gerçekleştirilmelidir.
2. Etik yayım uygulamaları. Etik olmayan yayım uygulamalarını gösteren kanıtlar (yukarıda detayı verilmiştir) ESCI kapsamına alınmanın önünde engel teşkil etmektedir.
3. Elektronik format. Elektronik formatta yayımlanan dergiler arasında yalnızca sistemlerimizle uyumlu formata (XML, PDF) sahip olan dergiler kapsam dâhiline alınmaya uygundur. Sadece basılı formatta yayımlanan dergiler uygun değildir.
4. İngilizce dilinde yazılmış olan kaynakça bilgileri. ESCI kapsamına girmeye çalışan tüm dergilerden talep edilmektedir.
5. Web of Science kullanıcılarının kapsama dâhil edilmeye yönelik tavsiye ya da talepte bulunması. *Web of Science* kullanıcıları için özel öneme sahip olan dergiler, ESCI için seçilmek üzere en öncelikli olarak değerlendirilmektedir.

ESCI kapsamına alınmak üzere değerlendirmekte olan dergiler için zamanında yayımlanma kriteri; SCIE, SSCI ve AHCI indeksleri için değerlendirilen dergilerde olduğu kadar resmi bir kriter olarak aranmamaktadır. Bununla birlikte, ESCI için değerlendirilen tüm dergilerin güncel sayı ve makalelerinin düzenli bir şekilde paylaşılması ve aktif biçimde yayımlanmaları kritik önem taşımaktadır. Sayı veya makalelerini yayım periyotlarının dışına çıkarak uzun süre yayımlamayan dergiler, ESCI'a dâhil edilmek için uygun birer aday değildirler.

SCIE, SSCI ya da AHCI için değerlendirilmekte olan pek çok dergi, ESCI'a kabul edilmek üzere ilk olarak dikkate alınmaktadır. Bu dergiler yukarıda belirtilen kriterleri karşılıyor ise ESCI kapsamına kabul edilmekte ve daha ileri bir tarihte SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamına alınmak için tam bir değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamından çıkartılması gereken dergiler, Yayın Kurulu üyelerinin takdirine bağlı olmak üzere, ESCI kapsamında yer almaya devam edebilirler.

ESCI geçerli bir Atıf Dizini olduğu için kapsam dâhilindeki her derginin her sayısı ve yayımladığı her makale dizinde yer alacaktır. Her ESCI dergisinde atıfta bulunulan tüm referanslar da kaydedilecek ve dizine alınacaktır. *Web of Science Core Collection* kapsamında yer alan tüm dergilerde olduğu gibi söz konusu makalelere yapılan atıflar da Atıf Alma Sayısı olarak kaydedilecek ve gösterilecektir. Bu ölçümler *Web of Science* kullanıcıları tarafından görülebilecek ve eğer dergi daha sonra SCIE, SSCI ya da AHCI kapsamına alınmak üzere değerlendirilecekse, Yayın Geliştirme bölümü tarafından rutin *Web of Science Core Collection* Dergi Seçim Sürecinin atıf analiz çalışmaları için temel olarak kullanılacaktır.

ESCI'de yer alan dergiler için resmi bir Dergi Etki Faktörü yayımlanmayacaktır.

ELEKTRONİK DERGİLERE YÖNELİK BAZI KILAVUZ İLKELER

Daha önce de belirttiğimiz gibi temel misyonumuz, hangi medya türünde yayımlandıklarına bakılmaksızın dünyanın en önemli ve etkili dergilerine erişim sağlamaktır.

Elektronik dergilerin yayımlandıkları format son derece önemlidir. Aşağıda verilen kılavuz ilkeler, makalelere doğru bir biçimde atıfta bulunulmasını sağlayacak ve bu atıfları yaparken belirsizlik oluşması ihtimalini azaltacaktır.

1. Aşağıdaki öğelerin kolayca belirlendiğinden emin olun:

1. Dergi ismi
2. Yayımlandığı yıl
3. Cilt ve/veya sayı numarası (varsa)
4. Makale başlığı
5. Sayfa numarası, makale numarası, DOI ve PII (Dijital Nesne Numarası ve Yayıncı Belge Tanımlayıcısı) gibi makaleye yönelik tüm tanımlayıcılar (bkz. aşağıda verilen Madde 2).
6. Yazar isimleri ve adresleri
7. Her bir sayı için, tüm makalelerin sayfa ya da makale numarasını içeren eksiksiz bir "İçindekiler" bölümü (dergi makaleleri birer birer yayımlıyorsa bu madde geçerli değildir)

2. Makale tanımlayıcılarına yönelik bu kılavuz ilkeleri hem kaynak makalelerde hem de atıflarda uygulayın; bu sayede makaleye referans veren araştırmacıların ilkelerden uygun şekilde faydalanması sağlanacaktır:

1. Her makaleye özgün bir makale numarası verilmesi ya da süreklilik gösteren sayfa numaraları yazılması zorunludur (makale içerisinde uygulanan sayı düzeni tercih edilmelidir). Bir cilt içerisindeki her sayıda aynı makale numaralarının tekrar edilmesi durumunda, orijinal makaleye atıfta bulunulması sırasında belirsizlikler ortaya çıkacaktır.
2. Derginiz sayfa ve makale numaraları içeriyor ise, bunları birleştirilmiş olarak değil ayrı ayrı listeleyin (ör: 23.6-23.10 değil; Art. #23, pp. 6-10)

3. Bir DOI numarası yazın. Makale numarası, DOI numarası olarak geçmemelidir.
3. Yazarlara, e-derginize atıfta bulunurken aşağıdaki bilgileri izlemeleri talimatını verin.
 1. Dergi ismi (derginiz için standart olan tek bir kısaltma kullanın ve diğer dergi isimleriyle karıştırılabilecek olan kısaltmalardan kaçının)
 2. Cilt numarası (varsa)
 3. Sayı numarası (varsa; parantez içerisinde)
 4. Sayfa numarası ve/veya makale numarası (makale numarasının hangisi olduğu açıkça belirtilerek)
 5. Yayımlandığı yıl

Dergi değerlendirmelerini yapan editörler, sorumlu oldukları alanlar ile ilgili eğitim geçmişlerine sahiptir. Yeni yayımlanan hemen her akademik dergiyi takip ettikleri için aynı zamanda kendi çalışma alanlarındaki literatür konusunda da uzmandırlar. Bir derginin *Web of Science* kapsamına alınmak üzere değerlendirilmesi, yakın zamanda yayımlanmış olan içeriğin gönderilmesi ile başlar. Bir derginin değerlendirme için gönderilmesine ilişkin detaylı talimatları aşağıda inceleyebilirsiniz.

BİR DERGİNİN DEĞERLENDİRME İÇİN GÖNDERİLMESİ

Yayın Geliştirme Ekip liderleri Joelle Masciulli, Mariana Boletta, Kathleen Michael ve Rodney Chonka'ya eleştirel yorum ve okumaları için, Yayımcı İlişkileri yöneticileri Marian Hollingsworth ve Thomas Ciavarella'ya ESCI standartlarını yayımcılık toplumu içerisinde aktif bir biçimde tanıttıkları için ve Nina Chang'a ESCI'nın *Web of Science* Core Collection arasına katılmasına yönelik öngörülerini için özellikle teşekkür ederiz.

1. Garfield, E., "How ISI Selects Journals for Coverage: Quantitative and Qualitative Considerations," [ISI'nın Kapsamına Almak Üzere Dergi Seçimi-Nicel ve Nitel Açından Dikkate Alınan Unsurlar] *Current Contents [Mevcut İçerik]*, 28 Mayıs 1990.
2. Garfield, E., *Citation Indexing — Its Theory and Application in Science, Technology, and Humanities* [Atıf Dizini — Bilim, Teknoloji ve Beşeri Bilimlerdeki Kuram ve Uygulaması], New York: John Wiley & Sons, 1979.
3. Aynı eser.
4. Garfield, E., "The Significant Scientific Literature Appears in a Small Core of Journals," [En Önemli Kabul Edilen Sınırlı Sayıda Dergide Yayımlanmış Önemli Bilimsel Çalışmalar] *The Scientist*, 10. Cilt (17), 2 Eylül 1996.
5. Garfield, E., "The Mystery of the Transposed Journal Lists – Wherein Bradford's Law of Scattering is Generalized According to Garfield's Law of Concentration." [Sırası Değiştirilen Dergilerin Gizemi – Bradford Dağılım Yasasının Garfield Yoğunlaşma Yasasına Göre Genellendiği Listeler] *In Essays of an Information Scientist*, Vol. 1 [Bir Bilgi Bilimcisinin Denemelerinden, 1. Cilt] (Philadelphia: ISI Press, 1977). S. 222-223.
6. "How ISI Selects Journals for Coverage: Quantitative and Qualitative Considerations," [ISI'nın Kapsamına Almak Üzere Dergi Seçimi-Nicel ve Nitel Açından Dikkate Alınan Unsurlar] *Current Contents [Mevcut İçerik]*, 28 Mayıs 1990.

7. Aynı eser.
8. Aynı eser.
9. McVeigh, M., Journal Self-Citation in the Journal Citation Reports – Science Edition [Dergi Atıf Raporlarında Dergilerin Öz Atıfları – Bilim Sayısı], 2002.